

Luontoarvopankkien hyödyt ja haitat sekä soveltuvuus Suomeen

Matleena Kniivilä, Anna-Kaisa Kosenius, Paula Horne

Hankkeen taustaa

- Tavoitteena arvioida luontoarvopankkimekanismin (habitat banking) ja yleisemmin ekologisen kompensoinnin soveltuvuutta Suomeen
- Kirjallisuuteen pohjautuva, alustava analyysi päätöksenteon tueksi
- Osa kansallista ekosysteemipalveluiden taloudellisen merkityksen arviointia (Suomen TEEB, päävastuu SYKE), tehty PTT:ssa ympäristöministeriön rahoituksella
- Tulokset julkaistu syyskuussa: Kniivilä, M., Kosenius, A.-K. ja Horne, P. 2014. Luontoarvopankkien hyödyt ja haitat sekä soveltuvuus Suomeen. PTT työpapereita 161. 50 s.

Mitä on ekologinen kompensointi?

- Ekologisella kompensoinnilla korvataan (suurten) hankkeiden aiheuttamat haitat luontoarvoille/ekosysteemipalveluille
- Jos hanke heikentää luontoarvoja, on luotava/ennallistettava/suojeltava uusia vastaavantyyppisiä alueita
- Keskeinen tavoite: ei nettohävikkiä ("no net loss")
 - Esimerkiksi EU:n biodiversiteettistrategiassa "no net loss" -tavoitteen saavuttamiseksi esitetty kompensatioalueiden käyttöä
- Kompensointia edeltää haittojen välttäminen ja minimointi
 - Kompensoinnin käyttö mahdollista vain, jos hankkeen toteutus katsotaan yhteiskunnan kannalta tärkeäksi jäljelle jääneistä haitoista huolimatta

Kniivilä, Kosenius & Horne. Metsätieteenpäivä, metsäekonomistklubin iltapäiväsessio 12.11.2014

Luontoarvopankki (Habitat Banking)

- Luontoarvopankit yksi kompensointikeinoista: luontoarvoilla käydään myyjän ja ostajan välillä kauppaa ja niille muodostuu markkinahinta
 - Käytössä nykyisin mm. USA:ssa ja Australiassa
- Luontoarvopankki = alue, jonka monimuotoisuutta tai ekosysteemipalveluita lisätään, ennallistetaan tai suojellaan myyntitarkoituksessa
- Kun alue on saavuttanut asetetut ekologiset vaatimukset, luontoarvopankin omistaja voi myydä osuuksia (credits) esimerkiksi yrityksille, joiden toiminta vahingoittaa vastaavia luontoarvoja jossain muualla
- Osuuksien hinta voi määräytyä markkinoilla kysynnän ja tarjonnan perusteella

Kniivilä, Kosenius & Horne. Metsätieteenpäivä, metsäekonomistklubin iltapäiväsessio 12.11.2014

Luontoarvopankin osapuolet

Hook ja Shadle (2013)

Kniivilä, Kosenius & Horne. Metsätieteenpäivä, metsäekonomistklubin iltapäiväsessio 12.11.2014

Hyötyjä ja haittoja

- + Lisää monimuotoisuutta (tai vähintään säilyttää ennallaan), koska aiheutetut haitat on korvattava
- + Hinta hinnattomalle, mutta yhteiskunnan kannalta tärkeälle hyödyllä
- + Yhdenmukainen "haitan aiheuttaja maksaa" -periaatteen kanssa
- Bd:n lisääminen ei ole aina onnistunut, syitä lukuisia:
 - liian yksinkertaistettu tapa arvioida sopivaa kompensatiota
 - heikko toteutus, heikko valvonta
 - ekologisten riskien realisoituminen jne.
- Ekologisten arvojen kehittyminen vie aikaa: hyödyt ja haitat mahdollisesti eri aikoihin
- Lisää hallintoa ja kustannuksia

Suurin pelko:

Johtaako lupakäytäntöjen heikentymiseen? → "License to trash"

Soveltuvuus Suomeen

- + Vakaa yhteiskunta ja toimivat instituutiot (perusedellytys mekanismin onnistumiselle, jotta "license to trash" ei toteudu)
- + Kokemusta ennallistamisesta ja kunnostamisesta
- + Voisi sopia Metsähallitukselle?; Myös monet yritykset toteuttaneet kompensatiosta omassa toiminnassaan; Yksityisillä metsänomistajilla voisi olla kiinnostusta toimintaan
- Kysynnän ja tarjonnan riittävyys?
- Aika: Sekä luontoarvojen kehittyminen että todellisen kaupankäyntimekanismin kehittäminen vaatii aikaa, molempiin sisältyy riskejä
- Luontoarvojen vapaaehtoinen kysyntä ei ehkä riitä pilottihanketta pidemmälle
 - Mekanismin kehittäminen vaatii lainsäädännön kehittämistä: nykyilainsäädännössä ei juuri kompensatiovaatimuksia

Kniivilä, Kosenius & Horne. Metsätieteenpäivä, metsäekonomistklubin iltapäiväsessio 12.11.2014

Johtopäätökset

- Nykyisin kompensatiota ei juurikaan vaadita: mekanismin käyttöönotto loisi mahdollisuuden ympäristön tilan parantamiseen
- Käyttö vain jos haittojen välttäminen ja minimointi ei tuota riittävää tulosta ja hanke on yhteiskunnallisesti tärkeäksi katsottu
- Sisältää ekologisia riskejä, mutta ei pidä jäädä pohtimaan pelkästään niitä
 - Luontoarvopankkimekanismi ei toimi, jos ei ole kysyntää ja tarjontaa → mietittävä myös näitä
 - Toteutus luontoarvoilla, joilla onnistumisen todennäköisyys suuri

Kniivilä, Kosenius & Horne. Metsätieteenpäivä, metsäekonomistklubin iltapäiväsessio 12.11.2014

Suosituksia

- Kompensaation vaatiminen suojelualueiden suorasta tai välillisestä heikentämisestä, mutta myös muiden erityisen arvokkaiden luontokohteiden heikentymisestä
- Laajavaikutteiset hankkeet kuten kaivostoiminta, suuret tiehankkeet, myös turvetuotanto
- Kompensatiovaatimus ei saisi johtaa normaalin kehittämistoiminnan hidastumiseen tai raskaaseen byrokratiaan
- Korvaaminen myös muilla kuin täysin vastaavilla kohteilla (*like-for-like-or-better*) ja luontoarvopankkitoiminnan yhdistäminen muiden ekosysteemipalveluiden tuotantoon
- Luontoarvopankkien pilotointi: esim. perinnebiotoopit, jo osin ennallistetut suot, METSO-kriteerit täyttävät kohteet

Kniivilä, Kosenius & Horne. Metsätieteenpäivä, metsäekonomistklubin iltapäiväsessio 12.11.2014

Kiitos!

matleena.kniivila@ptt.fi

www.ptt.fi

Kniivilä, Kosenius & Horne. Metsätieteenpäivä, metsäekonomistklubin iltapäiväsessio 12.11.2014